

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานำเสนอผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์
2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
P	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
F	แทน	ค่าสถิติแจกแจง
MS	แทน	Mean Squares
SS	แทน	ค่า Sum of Squares
Df	แทน	ค่า Degree of Freedom
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 บริบทของพื้นที่ศึกษาเทศบาลเมืองขลุง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานจากการสำรวจแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมุติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 บริบทของพื้นที่ศึกษาเทศบาลเมืองขลุง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

สำนักงานเทศบาลเมืองขลุง (ออนไลน์. ม.ป.ป.) อำเภอขลุง เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดจันทบุรี คำว่า "ขลุง" หมายถึงพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมถึง เดิมชาวขลุงมีอาชีพทำนาและประมง ปัจจุบันมีการปลูกผลไม้เป็นอย่างดีเป็นลำดับ ตามตำนานเล่ากันว่าชาวพื้นเมืองมีเชื้อสายจาก "ชอง" มีภาษาพูดเป็นภาษาชองซึ่งแตกต่างจากภาษาเขมรและไทย ซึ่งก็อาจสันนิษฐานได้ว่า ขลุงเคยมีคนพื้นเมืองอาศัยอยู่ คือ ชอง นั่นเอง การปกครองในสมัยนั้นเป็นแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จนกระทั่งถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ก่อนปี 2416 (ร.ศ. 92) ครอบครัวยุโรปอพยพมาจากจันทบุรีรายแรกคือ นายเหงียน ภรรยาชื่อนางเกียง ใช้นามสกุลห่อเหวียน ครอบครัวที่สองคือ นายเต้า เป็นคนจีนภรรยาชื่อนางผุด เป็นญวน ในช่วงปี พ.ศ. 2436 (ร.ศ. 112) ไทยเกิดกรณีพิพาทกับฝรั่งเศส ซึ่งทำให้ไทยต้องเสียดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงให้ฝรั่งเศสซึ่งได้ตกลงทำสัญญาว่าฝรั่งเศสยึดจันทบุรีไว้เป็นประกันนานถึง 11 ปีเศษ ในปี พ.ศ. 2440 (ร.ศ. 116) ได้มีการใช้พระราชบัญญัติปกครองท้องที่ คือจัดตั้งอำเภอ ตำบล หมู่บ้านขึ้น ที่ทำงานของรัฐบาลในอำเภอเรียกว่า "ที่ว่าการอำเภอ" ซึ่งมีผลทำให้ ขลุง จัดตั้งขึ้นเป็นอำเภอขลุง ในปีถัดมา คือปี พ.ศ. 2441 (ร.ศ. 117) ซึ่งในช่วงแรกได้เข้าบ้านของราษฎรใช้เป็นที่ว่าการอำเภอชั่วคราว โดยเช่าบ้านของนายเขียว บางอย่าง (ปัจจุบันคือบ้านเลขที่ 75 ถนนจิววงศ์รังสฤษฎ์) และทางการได้ส่งหลวงศรีรองเมือง (ม่วง) มาดำรงตำแหน่งนายอำเภอคนแรกของขลุง ในปี พ.ศ. 2442 (ร.ศ. 118) – พ.ศ. 2444 (ร.ศ. 120)

นายอำเภอคนที่สอง หลวงทองพลมหาดไทย (สุข) ดำรงตำแหน่ง เมื่อ พ.ศ. 2444 (ร.ศ. 120) - พ.ศ. 2446 (ร.ศ. 122) นายอำเภอคนที่สาม หลวงประสิทธิ์ พลรัักษ์ (อ้อด สาณเสน) ดำรงตำแหน่ง เมื่อ พ.ศ. 2447 (ร.ศ. 123) - พ.ศ. 2450 (ร.ศ. 126) ฝรั่งเศสคืนเมืองจันทบุรีคืนไทย ในปี พ.ศ. 2449 (ร.ศ. 125) อำเภอขลุงได้ยกระดับจากอำเภอ และได้ร่วมกับอำเภอทุ่งใหญ่ (ปัจจุบันเป็นอำเภอเขาสมิง เป็นเมืองขลุง) ประจวบเหมาะกันในปี พ.ศ. 2448 (ร.ศ. 124) ฟ้าผ่าลงเสาธงและตัวอาคารทำให้เกิดความเสียหาย ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอไปอยู่ทุ่งเวฟที่เป็นสถานที่ของทหาร (ทุ่งเวฟปัจจุบันเป็นเทศบาลเมืองขลุงและตรอกนาวาวิถี เป็นที่คุ้มขังนักโทษ) ทหารถูกย้ายกองกลับไปตั้งอยู่ที่มณฑลจันทบุรี ในปีที่ฝรั่งเศสคืนจันทบุรี และในขณะที่ยกระดับอำเภอขลุงเป็นเมืองขลุง หลวงเสนาราชภักดีเป็นผู้ว่าราชการเมืองขลุง ได้ทำงานร่วมกับอำเภอขลุงโดยแบ่งอาคารกันฝ่ายละส่วนกับหลวงประสิทธิ์ พลรัักษ์ ในปีถัดมาขลุงถูกยุบเป็นอำเภอตามเดิม และในปี พ.ศ. 2450 ทางราชการเห็นว่าที่ทำการอำเภอขลุงห่างไกลชุมชน ไม่สะดวกที่ราษฎรจะไปติดต่อจึงตกลงซื้อบ้านของหลวงเสนาราชภักดี ตั้งอยู่หน้าวัดวันยาวบน และเป็นที่ชุมชน เพื่อใช้เป็นที่ทำการอำเภอ

นายอำเภอคนที่สี่ พระพิศลศรีขจรคุณ (มิ่ง ปริชญานนท์) ดำรงตำแหน่งเมื่อ พ.ศ. 2451 (ร.ศ. 127) ถึง พ.ศ. 2452 (ร.ศ. 128) ได้ทำการรื้อถอนที่ว่าการอำเภอ และสร้างขึ้นใหม่ในที่เดิมเป็นอาคารไม้ชั้นเดียวซึ่งใช้ปฏิบัติงานเรื่อยมา การดำเนินการปกครอง และการดำเนินชีวิตของประชาชนยังมีวิถีปกติ นายอำเภอคนที่สิบสี่ นายธำรง ถึงสุข ดำรงตำแหน่ง พ.ศ. 2499-2508 ในปี 2505 ได้ขออนุมัติงบประมาณจากทางราชการได้เงิน 150,000 บาท ราษฎรร่วมสมทบอีก 250,000 บาท ได้ก่อสร้างเป็นอาคารตึก 2 ชั้น สร้างเสร็จและทำพิธีเปิดเมื่อ 12 มกราคม พ.ศ. 2506 ใช้เป็นที่ทำการจนถึงปัจจุบัน

เทศบาลเมืองขลุง เดิมเป็นหน่วยการปกครองในส่วนภูมิภาคชื่อว่า “ตำบลขลุง” อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ต่อมาได้ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลขลุงเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2488 และได้ดำเนินการบริหารงานมาตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2489 มีเนื้อที่ 2.6 ตารางกิโลเมตร ขณะนั้นไม่มีสำนักงานเป็นของตนเองต้องเช่าห้องแถวเอกชนเป็นสำนักงานต่อมาในปี พ.ศ. 2497 ได้ก่อสร้างสำนักงานเทศบาลเป็นอาคารไม้ชั้นเดียวในบริเวณที่ดินที่เรียกว่า “ทุ่งเวฬุ” ถนนเทศบาลสาย 4 ปี พ.ศ. 2516 ได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาล โดยได้ขยายเขตเทศบาลออกไปอีก 0.58 ตารางกิโลเมตร รวมพื้นที่เขตเทศบาลทั้งสิ้น 3.18 ตารางกิโลเมตร

ต่อมาในปี พ.ศ. 2519 เห็นว่าอาคารสำนักงานเทศบาลตำบลขลุงหลังเดิมมีสภาพชำรุดทรุดโทรมไม่สามารถที่จะใช้เป็นที่ทำงานได้ จึงได้ขออนุมัติรื้อถอนสำนักงานเทศบาลหลังเก่าและดำเนินการก่อสร้างสำนักงานหลังใหม่ขึ้นเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น พร้อมรั้วรอบบริเวณ และต่อมาในปี พ.ศ. 2540 ได้ต่อเติมอาคารเพิ่มอีก 1 ชั้น เป็นอาคารในปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2538 ได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะจากเทศบาลตำบลขลุงขึ้นเป็นเทศบาลเมืองขลุง เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2538 (สำนักงานเทศบาลเมืองขลุง. ออนไลน์. ม.ป.ป.)

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ (n = 381)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	156	40.90
หญิง	225	59.10
รวม	381	100.00

จากตาราง 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุงส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามจะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.10 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 40.90

ตาราง 4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ (n = 381)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 - 33 ปี	75	19.70
34 - 48 ปี	131	34.40
49 - 64 ปี	127	33.30
65 ปีขึ้นไป	48	12.60
รวม	381	100.00

จากตาราง 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุงส่วนใหญ่จะมีช่วงอายุ 34 - 48 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.40 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 49 - 64 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 33.30 โดยทั้ง 2 ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 77.70

ตาราง 5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา (n = 381)

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน	11	2.90
ประถมศึกษา	170	44.60
มัธยมศึกษา/ ปวช.	114	29.90
ปวส./ อนุปริญญา	25	6.60
ปริญญาตรี	59	15.50
สูงกว่าปริญญาตรี	2	0.50
รวม	381	100.00

จากตาราง 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุงส่วนใหญ่จะมีการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 44.60 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 29.90 และระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 15.50

ตาราง 6 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ (n = 381)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรวม	36	9.40
รับจ้างทั่วไป	95	24.90
ค้าขาย	70	18.40
รับราชการ/ลูกจ้างราชการ/รัฐวิสาหกิจ	39	10.20
พนักงานเอกชน	12	3.10
ธุรกิจส่วนตัว	48	12.60
อื่นๆ	81	21.30
รวม	381	100.00

จากตาราง 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุงส่วนใหญ่ มีอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 24.90 รองลงมาคือ อาชีพอื่น ๆ เช่น แม่บ้าน ว่างานและนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.30 และผู้ประกอบการค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 18.4

ตาราง 7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (n = 381)

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
0 – 5,000 บาท	179	47.00
5,001 – 10,000 บาท	135	35.40
10,001 – 20,000 บาท	45	11.80
20,001 – 30,000 บาท	8	2.10
30,001 บาทขึ้นไป	14	3.70
รวม	381	100.00

จากตาราง 7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุงส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.00 รองลงมารายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.40 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.80

ตาราง 8 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาอยู่อาศัย (n = 381)

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
0 – 10 ปี	65	17.10
11 – 20 ปี	69	18.10
21 – 30 ปี	57	15.00
31 – 40 ปี	47	12.30
41 ปีขึ้นไป	143	37.50
รวม	381	100.00

จากตาราง 8 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุงส่วนใหญ่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองขลุงเป็นเวลามากกว่า 41 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคือระยะเวลาอาศัยอยู่ระหว่าง 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.10 และระยะเวลาอาศัยอยู่ระหว่าง 0-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.10

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง (n = 381)

ด้าน	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	2.42	1.29	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	3
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2.34	1.27	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	4
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	3.34	1.32	มีส่วนร่วมปานกลาง	1
4. การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล	2.88	1.31	มีส่วนร่วมปานกลาง	2
รวม	2.75	1.30	มีส่วนร่วมปานกลาง	

จากตาราง 9 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง มีส่วนร่วมปานกลางในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ($\bar{x} = 2.75$) ในภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแบ่งออกเป็นกิจกรรม 2 กลุ่ม คือ การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ ร่วมในการดำเนินการ และร่วมในการติดตามประเมินผล ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นการมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย ได้แก่ ร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชากรมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.88$) และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{x} = 2.34$)

จากผลการศึกษาในเชิงคุณภาพสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่า การที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการติดตามประเมินผลมากกว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นนั้น อาจมีสาเหตุมาจากการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุงในอดีต ได้รับความสำเร็จจากการนำของผู้นำที่มีลักษณะโดดเด่นในการตัดสินใจมาเป็นเวลานาน ในที่นี้หมายถึง นายประพาส พุทธเกษตร ที่ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองขลุง เป็นเวลานานกว่า 37 ปี ภายใต้สถานการณ์ที่มีภาวะผู้นำเช่นนี้ ส่งผลให้ชาวบ้านในเทศบาลเมืองขลุง มีภาวะเป็นเพียงผู้เข้าร่วมในการดำเนินการจนสามารถจัดการกับขยะมูลฝอยในเทศบาลได้

นอกจากนี้ เหตุปัจจัยอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนค่อนข้างน้อย อาจเกิดจากกระบวนการบริหารจัดการขยะของเทศบาลขลุง ที่มีลักษณะการทำงานจากบนลงล่าง (Top-Down Process) อันเป็นผลผลิตของโครงสร้างการทำงานในระบบราชการไทยทั่วไป ซึ่งเทศบาลเมืองขลุงก็ถือเป็นโครงสร้างระบบราชการส่วนท้องถิ่น ดังนั้น ภายใต้กระบวนการทำงานดังกล่าว จึงไม่ค่อยได้ให้ความสำคัญกับการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในระดับล่าง (ประสบการณ์จากการปฏิบัติงานของผู้วิจัย)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง ด้านการแสดงความคิดเห็น (n = 381)

ประเด็น	\bar{x}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การประชุมปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยของชุมชน	2.47	1.31	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	1

ตาราง 10 (ต่อ)

ประเด็น	\bar{x}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
2. การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชน	2.33	1.24	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	3
3. การเสนอมাত্রการในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชน	2.46	1.34	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	2
รวม	2.42	1.30	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	

จากตาราง 10 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยต่อการแสดงความคิดเห็นในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง ($\bar{x} = 2.42$) ทั้งในระดับภาพรวมและรายประเด็น ทั้ง 3 ประเด็น

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชากรมีการเข้าร่วมประชุมปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยของชุมชนค่อนข้างน้อย ($\bar{x} = 2.47$) รองลงมา คือ การเสนอมাত্রการในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชน

จากผลการศึกษาในเชิงคุณภาพสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่า การที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยในการเสนอปัญหา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและมาตรการทางออกเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย นั้น มีปัจจัยมาจากการมีผู้นำที่โดดเด่นในอดีต และ โครงสร้างการทำงานแบบบนลงล่างของระบบราชการ (Top-Down Process) ในประเด็นดังกล่าว คือ กลไกประชาคมที่มีบทบาทในการรองรับการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง ไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะประชาชนมักจะใช้กลไกในการเข้าหาผู้นำทางการเมืองหรือข้าราชการของเทศบาลเมืองขลุง โดยตรงมากกว่าจะไปเข้าร่วมประชาคม ดังนั้นเราจึงพบว่า การทำประชาคมมักจะมีประชาชนมาเข้าร่วมค่อนข้างน้อยเป็นส่วนใหญ่ โดยในบ้างชุมชนพบว่า มีประชาชนเข้าร่วมเพียง 20 ถึง 100 คน ต่อการจัดประชาคมในแต่ละครั้ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 2 ถึงร้อยละ 10 ของประชาชนทั้งหมดในชุมชนนั้น

“ประกาศเชิญชวนให้มาทำประชาคมในแต่ละไม่ว่าจะเป็นที่ไหนเวลาใดก็ตามคนเดียว เพราะชาวบ้านเขาโทรบอกนายกได้ตลอดเวลา เทศบาลก็มาทำให้แล้ว” (วรรณ บุญสอน. สัมภาษณ์. 2556)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง ด้านการตัดสินใจ (n = 381)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การกำหนดนโยบายหรือทิศทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน	2.39	1.29	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	1
2. การประชุมวางแผนจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน	2.37	1.31	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	2
3. การกำหนดโครงการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน	2.35	1.25	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	3
4. การกำหนดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน	2.31	1.26	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	4
5. การจัดทำระเบียบ ข้อบังคับในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน	2.30	1.26	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	5
รวม	2.34	1.27	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	

จากตาราง 11 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยต่อการตัดสินใจในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ($\bar{X} = 2.34$) ทั้งในระดับภาพรวมและรายประเด็น ทั้ง 5 ประเด็น

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายหรือทิศทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 3.39$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.37$) และการมีส่วนร่วมในการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.30$)

จากผลการศึกษาในเชิงคุณภาพสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่า การที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยในการตัดสินใจกำหนดทิศทาง การวางแผน การกำหนดโครงการ การจัดกิจกรรม และการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง นั้น มีปัจจัยมาจากการมีผู้นำที่โดดเด่นในอดีต และ โครงสร้างการทำงานแบบบนลงล่างของระบบราชการ(Top-Down Process) ประกอบกับความสม่ำเสมอของพนักงานรักษาความสะอาดที่ปฏิบัติงานเป็นประจำทุกวัน ในประเด็นดังกล่าว คือ ประชาชนจะพบเห็นการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความสะอาดทำหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอย ทั้งในด้านการเก็บขนขยะและการเก็บกวาดขยะบนถนนและทางเท้า

สาขาระยะต่าง ๆ จึงไม่ค่อยพบปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอย ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง

“ที่บ้านเรามีคนกวาดถนนมาทำงานทุกวัน เห็นตรงไหนรถตรงไหนสกปรกคนกวาดถนนเขาจัดการเสร็จ ถ้าเขาไม่เห็นบอกเขาเดี๋ยวก็มาทำ เพราะเขากลัวเราฟ้องหัวหน้าหรือนายก เขาก็จะถูกลงแล้วก็ต้องมาทำให้เราเหมือนเดิม” (สุทิน กิตติวัฒน์. สัมภาษณ์. 2556)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง ด้านการดำเนินการ (n = 381)

ประเด็น	\bar{x}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การประชาสัมพันธ์การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	3.11	1.40	มีส่วนร่วมปานกลาง	10
2. การคัดแยกขยะที่สามารถนำไปแปรรูปใหม่เพื่อนำไปขายให้แก่ร้านรับซื้อของเก่า หรือให้ผู้อื่น	3.17	1.40	มีส่วนร่วมปานกลาง	7
3. การจ่ายค่าเก็บขนขยะมูลฝอยให้กับเทศบาล ตรงตามเวลาทุกเดือน	4.11	1.34	มีส่วนร่วมค่อนข้างมาก	2
4. การนำวัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่ในบ้านเรือนมาคัดแปลงเป็นของใช้ในบ้านเรือน หรือจำหน่ายได้	3.12	1.37	มีส่วนร่วมปานกลาง	9
5. เก็บขยะที่ตกหล่นหรือปลิวในชุมชนใส่ถังขยะที่เทศบาลตั้งไว้ในชุมชน	3.37	1.28	มีส่วนร่วมปานกลาง	4
6. การร่วมกิจกรรมรักษาความสะอาดแม่น้ำ คูคลอง ที่ชุมชน หรือเทศบาลจัดขึ้น	2.96	1.35	มีส่วนร่วมปานกลาง	11
7. การร่วมกิจกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ ที่ชุมชน/เทศบาลจัดขึ้น เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม หรือ 12 สิงหาคม	3.11	1.40	มีส่วนร่วมปานกลาง	10
8. การซ่อมแซมสิ่งของที่ชำรุดนำกลับมาใช้อีก	3.16	1.31	มีส่วนร่วมปานกลาง	8

ตาราง 12 (ต่อ)

ประเด็น	\bar{x}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
9. การนำของเก่ากลับมาใช้ใหม่ เช่น ใช้กระป๋องบรรจุกาแฟเอามาใส่ตะปูลู เติม ค้าย เป็นต้น	3.23	1.31	มีส่วนร่วมปานกลาง	5
10. การร่วมกิจกรรมรักษาความสะอาดถนน สาธารณะที่ทางชุมชน หรือเทศบาลจัดขึ้น	3.18	1.37	มีส่วนร่วมปานกลาง	6
11. การนำขยะมูลฝอยมาทิ้งในถังขยะ ของเทศบาล	4.23	1.25	มีส่วนร่วม ค่อนข้างมาก	1
12. ท่านจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เช่น ถังขยะมาใช้ ในครัวเรือน	4.07	1.31	มีส่วนร่วม ค่อนข้างมาก	3
รวม	3.40	1.19	มีส่วนร่วมปานกลาง	

จากตาราง 12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุงในภาพรวม มีส่วนร่วมปานกลางในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ($\bar{x} = 3.40$) แต่เมื่อพิจารณาผลการดำเนินการแยกเป็นรายกิจกรรมจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีกิจกรรมที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ การมีส่วนร่วมปานกลาง ได้แก่ การร่วมในการประชาสัมพันธ์การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ร่วมในการคัดแยกขยะที่สามารถนำไปแปรรูปใหม่ ร่วมในการคัดแปลงวัสดุเหลือใช้เป็นของใช้ ร่วมเก็บขยะตกหล่นใส่ถังขยะ ร่วมกิจกรรมรักษาความสะอาดแม่น้ำ คูคลองในวันสำคัญต่าง ๆ การซ่อมแซมสิ่งของที่ชำรุดนำกลับมาใช้ใหม่ การนำของเก่ากลับมาใช้ใหม่ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่ง เป็นการมีส่วนร่วมค่อนข้างมากในการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ การจ่ายค่าเก็บขนขยะมูลฝอย การนำขยะมูลฝอยมาทิ้งในถังขยะ และร่วมจัดหาวัสดุ อุปกรณ์มาใช้ในครัวเรือน

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชากรมีส่วนร่วมในการนำขยะมูลฝอยมาทิ้งในถังขยะของเทศบาล ค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 4.23$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการจ่ายค่าเก็บขนขยะมูลฝอยให้กับเทศบาล ตรงตามเวลาทุกเดือน ค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 4.11$) และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาความสะอาดแม่น้ำ คูคลอง ที่ชุมชน หรือเทศบาลจัดขึ้น ปานกลาง ($\bar{x} = 2.96$)

จากผลการศึกษาในเชิงคุณภาพสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่า การที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมปานกลางในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย อาจมีสาเหตุมาจากการเข้าร่วมกิจกรรม

ในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในลักษณะที่เป็นการจัดการขยะมูลฝอยที่จะมีผลต่อตนเองและไม่ยุ่งยากมากนัก มากกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมที่ดำเนินการแล้วมีผลต่อส่วนร่วมเป็นหลัก อาจมีสาเหตุมาจากการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง นับจากอดีตถึงปัจจุบัน เป็นหน้าที่ของพนักงานเทศบาลที่ต้องปฏิบัติงานรักษาความสะอาดในที่สาธารณะต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 ซึ่งพนักงานเทศบาลสามารถปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดีจนเป็นผลให้เทศบาลเมืองขลุงได้รับรางวัลด้านการรักษาความสะอาดในระดับประเทศที่ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมเพียงแต่ดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับตนเองหรือบริเวณข้างเคียงเพื่อส่งต่อให้พนักงานเทศบาลนำไปดำเนินการต่อไปในภาพรวมของการจัดการขยะมูลฝอย

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล (n = 381)

ประเด็น	\bar{x}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การติดตามผลการจัดการขยะมูลฝอย โดยสังเกตจากการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ	3.25	1.34	มีส่วนร่วมปานกลาง	2
2. การติดตามผลการดำเนินงานโครงการรักษาความสะอาดคูคลอง ในเขตเทศบาล	3.04	1.34	มีส่วนร่วมปานกลาง	3
3. การติดตามผลการดำเนินงานรักษาความสะอาดบนถนนและทางเท้า ตามโครงการหน้าบ้านนำมอง	3.29	1.34	มีส่วนร่วมปานกลาง	1
4. การติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการรักษาความสะอาดและจัดระเบียบในที่สาธารณะต่าง ๆ	2.92	1.29	มีส่วนร่วมปานกลาง	4
5. การติดตามผลการดำเนินการแปรรูปขยะเปลือกทุเรียนเป็นปุ๋ยเปลือกทุเรียน	2.46	1.31	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	5
6. การติดตามผลการดำเนินการแปรรูปขยะเปลือกทุเรียนเป็นกระดาษเปลือกทุเรียน	2.33	1.31	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	6
รวม	2.88	1.32	มีส่วนร่วมปานกลาง	

จากตาราง 13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุงในภาพรวมมีส่วนร่วมปานกลางในการติดตามและประเมินผลการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ($\bar{x} = 2.88$) แต่เมื่อพิจารณาผลการติดตามประเมินผลแยกเป็นรายกิจกรรมจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ การติดตามประเมินผลปานกลาง ได้แก่ การสังเกตจากการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ การประเมินผลโครงการรักษาความสะอาดคูคลองในเขตเทศบาล ติดตามผลการรักษาความสะอาดบนถนนและทางเท้าตามโครงการหน้าบ้านนำมอง และผลการดำเนินการตามโครงการรักษาความสะอาดและจัดระเบียบในที่สาธารณะต่าง ๆ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นการติดตามประเมินผลค่อนข้างน้อย ได้แก่ การดำเนินการแปรรูปขยะเปลือกทุเรียนเป็นปุ๋ยเปลือกทุเรียน และการดำเนินการแปรรูปขยะเปลือกทุเรียนเป็นกระดาษเปลือกทุเรียน

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชากรมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานรักษาความสะอาดบนถนนและทางเท้าตามโครงการหน้าบ้านนำมอง ปานกลาง ($\bar{x} = 3.29$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดการขยะมูลฝอยโดยสังเกต จากการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.25$) และการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินการแปรรูปขยะเปลือกทุเรียนเป็นกระดาษเปลือกทุเรียน ค่อนข้างน้อย ($\bar{x} = 2.33$)

จากผลการศึกษาในเชิงคุณภาพสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่า การที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุงมีส่วนร่วมปานกลางในการติดตามและประเมินผล อาจมีสาเหตุมาจากการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่มีผู้มีส่วนร่วมเป็นกลุ่มเฉพาะหรือบ้าง โครงการอาจมีผลกระทบต่อประชาชนในบางกลุ่มที่ต่อต้านการเข้าร่วมกิจกรรม เพราะว่าโครงการหรือกิจกรรมบางอย่างก่อให้เกิดความยุ่งยากหรือเกิดการจัดระเบียบของสถานที่ที่ส่งผลโดยตรงต่อวิถีชีวิตและพฤติกรรมส่วนบุคคลบางอย่างโดยตรง เช่น โครงการหน้าบ้านนำมอง หรือโครงการรักษาความสะอาดคูคลองในเขตเทศบาล ซึ่งในชีวิตประจำวันจะมีประชาชนบางกลุ่มหรือบางคนรักอิสระ รักความสบายไม่สนใจระเบียบวินัยมากนัก

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง ($n = 381$)

ปัจจัย	\bar{x}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการขยะมูลฝอย	3.97	1.14	มีผลค่อนข้างมาก	1
2. อิทธิพลของผู้นำในการจัดการขยะมูลฝอย	3.36	1.38	มีผลปานกลาง	4

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัจจัย	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
3. อุดมการณ์ของชุมชน	3.95	1.37	มีผลค่อนข้างมาก	2
4. ความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชน	3.81	1.16	มีผลค่อนข้างมาก	3
รวม	3.77	1.26	มีผลค่อนข้างมาก	

จากตาราง 14 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุงในภาพรวมมีส่วนร่วมค่อนข้างมาก ตามปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ($\bar{X} = 3.77$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยแยกจากกันก็จะสามารถแบ่งปัจจัยออกเป็น 2 กลุ่ม ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม คือ ปัจจัยที่มีผลค่อนข้างมาก ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการขยะมูลฝอย อุดมการณ์ของชุมชนและเครือข่ายชุมชน ส่วนอีกปัจจัยหนึ่ง คือ อิทธิพลของผู้นำในการจัดการขยะมูลฝอย มีผลปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชากรมีส่วนร่วมจากประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการขยะมูลฝอย มีผลค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมจากอุดมการณ์ของชุมชน มีผลค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.95$) และการมีส่วนร่วมจากอิทธิพลของผู้นำในการจัดการขยะมูลฝอย มีผลปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$)

จากผลการศึกษาในเชิงคุณภาพสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่า การที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุงมีส่วนร่วมค่อนข้างมาก จากประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการขยะมูลฝอย อาจเป็นเพราะในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน เทศบาลเมืองขลุงได้รับรางวัลด้านการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองจนได้รับถ้วยรางวัลพระราชทาน ภปร. พ.ศ.2535 รางวัลด้านการจัดการตลาดสดน่าซื้อ รางวัลตลาดต้นแบบตลาดดีมีมาตรฐานจากกรมอนามัย และรางวัลด้านการจัดการขยะมูลฝอย 6 สมรรถนะ จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้เทศบาลเมืองขลุงกลายเป็นสถานที่ศึกษาดูงานด้านการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การจัดการตลาด และการกำจัดขยะมูลฝอย จากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นจำนวนมากในทุก ๆ ปีอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ จึงมีผลให้เกิดการกระจายรายได้ลงสู่ประชาชนในเขตเทศบาลทางอ้อม และเกิดการสร้างงานสร้างอาชีพในการผลิตของฝากจากเมืองขลุงของกลุ่มนายทุน โดยจ้างแรงงานในพื้นที่เป็นผู้ผลิตหรือแปรรูปสินค้าทางการเกษตร แต่ในทางกลับกันกับพบว่า อิทธิพลของผู้นำในการจัดการขยะมูลฝอยมีบทบาทในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเกิดจากการขยายตัวของชุมชนเมืองที่ลดความเป็นสังคมชนบทที่แทรกอยู่ในความเป็นชุมชนเมืองในอดีต ทำให้อิทธิพลของผู้นำไม่ส่งผลชัดเจนในปัจจุบัน

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จากประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการขยะมูลฝอย (n = 381)

ปัจจัย	\bar{x}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การเข้าร่วมกิจกรรมจัดการขยะมูลฝอยทำให้ได้รับโอกาสในการบริการที่ดี	3.74	1.20	มีผลค่อนข้างมาก	5
2. การเข้าร่วมกิจกรรมจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ทำให้ได้รับความไว้วางใจจากชุมชน	3.84	1.11	มีผลค่อนข้างมาก	4
3. การร่วมจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ส่งผลให้สภาพแวดล้อมในชุมชนของท่านดีขึ้น	4.22	1.07	มีผลค่อนข้างมาก	2
4. การทำกิจกรรมรักษาความสะอาดเป็นประจำทุกวัน ทำให้ท่านมีสุขภาพที่ดีขึ้น	4.22	1.12	มีผลค่อนข้างมาก	2
5. มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมลดและคัดแยกขยะก่อนทิ้ง	3.89	1.13	มีผลค่อนข้างมาก	3
6. มีรายจ่ายลดลงจากการเข้าร่วมกิจกรรมลดและคัดแยกขยะก่อนทิ้ง	3.68	1.24	มีผลค่อนข้างมาก	6
7. การดูแลรักษาความสะอาดบนถนนและทางเท้าหน้าบ้านท่านทำให้ทัศนียภาพชุมชนดีขึ้น	4.24	1.12	มีผลค่อนข้างมาก	1
รวม	3.77	1.14	มีผลค่อนข้างมาก	

จากตาราง 15 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง เห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการขยะมูลฝอย ในภาพรวมเป็นปัจจัยที่มีผลค่อนข้างมากต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ($\bar{x} = 3.77$) ทั้งในระดับภาพรวมและรายประเด็น ทั้ง 7 ประเด็น

เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชากรมีส่วนร่วมจากการดูแลรักษาความสะอาดบนถนนและทางเท้าหน้าบ้านท่านทำให้ทัศนียภาพชุมชนดีขึ้น มีผลค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 4.24$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมจากการทำกิจกรรมรักษาความสะอาดเป็นประจำทุกวัน ทำให้ท่านมีสุขภาพที่ดีขึ้นและการร่วมจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ส่งผลให้สภาพแวดล้อม

ในชุมชนของท่านดีขึ้น มีผลค่อนข้างมาก ทั้ง 2 ปีวิจัย ($\bar{x} = 4.22$) และการมีส่วนร่วมเพราะการมีรายจ่ายลดลงจากการเข้าร่วมกิจกรรมลดขยะและคัดแยกขยะก่อนทิ้ง มีผลค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 3.68$)

จากผลการศึกษาในเชิงคุณภาพสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่า การที่ปีวิจัยต่าง ๆ ของประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างประชาชนมีผลค่อนข้างมากต่อการได้รับโอกาสในการบริการที่ดี ได้รับความไว้วางใจจากชุมชน ได้รับผลจากการมีสภาพแวดล้อมในชุมชนที่ดีขึ้น ได้รับผลจากการทำกิจกรรมรักษาความสะอาดเป็นประจำทุกวันทำให้มีสุขภาพที่ดีขึ้น ได้รับผลจากการมีรายได้เพิ่มขึ้น ได้รับผลจากการมีรายจ่ายลดลงในการเข้าร่วมกิจกรรมลดและคัดแยกขยะก่อนทิ้ง และทิวทัศน์ชุมชนมีสภาพดีขึ้นนั้น เป็นปัจจัยที่ได้รับผลมาจากการมีผู้นำที่โดดเด่นในอดีตที่ดำรงอยู่ในตำแหน่งเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ประกอบกับโครงสร้างการทำงานแบบบนลงล่างของระบบราชการ (Top-Down Process) ในประเด็นดังกล่าว คือ การกำหนดทิศทางในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง ภายใต้การบริหารงานของระบบราชการจึงเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดและมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จนกลายเป็นวิถีชีวิตของคนในเขตเทศบาลเมืองขลุงโดยไม่รู้ตัว

“ก็นายก पासแก่เก็บขยะให้คนขลุงดูทั้งในสำนักงานและหน้าตลาดสด ตั้งแต่แก่เป็นนายกใหม่ ๆ ทำให้คนขลุงไม่กล้าทิ้งขยะบนถนน หรือแม้แต่ไปเที่ยวที่อื่นคนขลุงยังมองหาดังขยะก่อนทิ้งขยะเลย” (สุทธิ สาสะเน. สัมภาษณ์. 2556)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จากอิทธิพลของผู้นำในการจัดการขยะมูลฝอย ($n = 381$)

ปัจจัย	\bar{x}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. ท่านเข้าร่วมการจัดการขยะมูลฝอย เพราะเกรงใจผู้นำ	2.85	1.43	มีผลปานกลาง	4
2. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย เพราะปฏิบัติตามแบบอย่างของนายกเทศมนตรี	3.42	1.43	มีผลปานกลาง	3
3. ท่านเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ในการจัดการขยะมูลฝอย เพราะเชื่อในผลงานของนายกเทศมนตรีที่ผ่านมา	3.60	1.34	มีผลค่อนข้างมาก	1

ตาราง 16 (ต่อ)

ปัจจัย	\bar{x}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
4. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการขยะมูลฝอย เพราะเชื่อในผลงานของนายกเทศมนตรีที่ผ่านมา	3.59	1.32	มีผลค่อนข้างมาก	2
รวม	3.37	1.38	มีผลปานกลาง	

จากตาราง 16 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง เห็นว่า อิทธิพลของผู้นำในภาพรวม เป็นปัจจัยที่มีผลปานกลางต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ($\bar{x} = 3.37$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยแยกจากกันก็จะสามารถแบ่งปัจจัยออกเป็น 2 กลุ่ม ตามระดับการมีผลต่อการมีส่วนร่วม คือ ปัจจัยที่มีผลค่อนข้างมาก ได้แก่ การเข้าร่วม โครงการต่าง ๆ และการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการขยะมูลฝอย เพราะเชื่อในผลงานของนายกเทศมนตรีที่ผ่านมา ส่วนอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลปานกลาง คือ ร่วมการจัดการขยะมูลฝอยเพราะเกรงใจผู้นำและเพราะปฏิบัติตามแบบอย่างของนายกเทศมนตรีในการจัดการขยะมูลฝอย

เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชากรในเขตเทศบาล มีส่วนร่วมจากการเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ในการจัดการขยะมูลฝอย เพราะเชื่อในผลงานของนายกเทศมนตรีที่ผ่านมา มีผลค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 3.60$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการขยะมูลฝอย เพราะเชื่อในผลงานของนายกเทศมนตรีที่ผ่านมา มีผลค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 3.59$) และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยเพราะเกรงใจผู้นำ มีผลปานกลาง ($\bar{x} = 2.85$)

จากผลการศึกษาในเชิงคุณภาพสามารถนำมาวิเคราะห์พบว่า การที่ปัจจัยต่าง ๆ จากอิทธิพลของผู้นำในการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างประชาชน มีผลปานกลางในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย อาจมีสาเหตุมาจากการความเชื่อมั่นในผลงานของอดีตนายกเทศมนตรีประพาส พุทธเกษตร ที่สร้างชื่อเสียงในด้านการรักษาความสะอาดให้เทศบาลเมืองขลุง ได้รับรางวัลโล่พระราชทานในการรักษาความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 จนกลายเป็นแหล่งเรียนรู้การบริหารจัดการในด้านการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง และการจัดการขยะมูลฝอยให้แก่ส่วนราชการอื่น ๆ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ แต่ในปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย เพราะเกรงใจผู้นำมีแนวโน้มลดลง อาจเป็นเพราะบทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอดีตจะทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลกำกับคำสั่งการจากหน่วยงานระดับสูง ในการแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลที่ต้อง

ตอบสนองความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลมากที่สุดเป็นหลักในการปฏิบัติราชการ ต่างจากผู้นำท้องถิ่นในปัจจุบันที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต่อส่วนร่วมที่มาจากความต้องการของประชาชนในพื้นที่ มากกว่าที่จะเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่สั่งการจากหน่วยระดับที่สูงกว่าเป็นหลักในการปฏิบัติราชการ

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จากอุดมการณ์ของชุมชน (n = 381)

ปัจจัย	\bar{x}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. ท่านเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ในการจัดการขยะมูลฝอย เพราะเป็นข้อตกลงร่วมกันของคนในชุมชน	3.57	1.30	มีผลค่อนข้างมาก	4
2. ท่านมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองเพราะถือเป็นท้องถิ่นบ้านเกิดของตน	4.13	1.18	มีผลค่อนข้างมาก	2
3. ท่านมีส่วนร่วมในการไม่ทิ้งขยะลงคูคลอง เพราะคนในชุมชนปฏิบัติกันมาแต่อดีต	3.93	1.28	มีผลค่อนข้างมาก	3
4. ความสามัคคีของคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดถนนและที่สาธารณะในชุมชน	4.16	1.15	มีผลค่อนข้างมาก	1
รวม	3.95	1.23	มีผลค่อนข้างมาก	

จากตาราง 17 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง เห็นว่าอุดมการณ์ของชุมชนในภาพรวม เป็นปัจจัยที่มีผลค่อนข้างมากต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง ($\bar{x} = 3.95$) ทั้งในระดับภาพรวมและรายประเด็น ทั้ง 4 ประเด็น

เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชากรในเขตเทศบาล มีส่วนร่วมจากความสามัคคีของคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดถนนและที่สาธารณะในชุมชน มีผลค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 4.16$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองเพราะถือเป็นท้องถิ่นบ้านเกิดของตน มีผลค่อนข้างมาก

($\bar{x} = 4.13$) และการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ในการจัดการขยะมูลฝอย เพราะเป็นข้อตกลงร่วมกันของคนในชุมชน มีผลค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 3.57$)

จากผลการศึกษาในเชิงคุณภาพสามารถนำมาวิเคราะห์พบว่าอุดมการณ์ของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามปัจจัยที่เป็นข้อตกลงร่วมกันของคนในชุมชน เป็นท้องถิ่นบ้านเกิดของคนส่วนใหญ่ในชุมชนไม่ทิ้งขยะลงคลอง และคนในชุมชนมีความสามัคคีในการรักษาความสะอาด มีผลค่อนข้างมาก ในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง ความสำเร็จดังกล่าวอาจมาจากความเป็นชุมชนเมือง มีการบริหารงานในรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นมานานกว่า 60 ปี มีผู้นำที่ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเป็นระยะเวลานาน คือนายประพาส พุทธเกษตร ที่มีนโยบายโดดเด่นในการจัดการสิ่งแวดล้อมในภาพรวมทุก ๆ ด้าน ทั้งการจัดการน้ำเสีย การจัดการขยะมูลฝอย และการจัดสภาพแวดล้อมหรือภูมิทัศน์ แต่ที่เป็นเอกลักษณ์ชัดเจน คือ การจัดการขยะมูลฝอยที่มีนโยบายปลูกฝังสำนึกต่อส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองให้กับเด็กนักเรียนและประชาชนทั่วไป ด้วยวิธีการปฏิบัติให้เห็น และเชิญชวนเด็กนักเรียนให้ร่วมกิจกรรมเดินรณรงค์ไม่ทิ้งขยะมูลฝอยลงในแม่น้ำลำคลอง และที่สาธารณะต่าง ๆ รวมทั้งของความร่วมมือจากประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุงทิ้งขยะให้ลงถังขยะ โดยดำเนินการอยู่เป็นประจำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ถึง พ.ศ. 2530 ส่งผลให้คนในเขตเทศบาลเมืองขลุงและบริเวณใกล้เคียงในสมัยนั้นไม่กล้าทิ้งขยะบนถนนในเขตเทศบาล จนกลายเป็นนิสัยในการดำเนินชีวิตของคนขลุงในสมัยนั้นโดยปริยาย

“พ่อชอบพูดว่าคนขลุงต้องรักสะอาดให้คนทั้งชาติได้รู้จัก และอยากดู” (บพิตร พุทธเกษตร. สัมภาษณ์. 2556)

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จากความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชน ($n = 381$)

ปัจจัย	\bar{x}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. เครือข่ายชุมชนมีส่วนในการกำหนดนโยบายในการจัดการขยะมูลฝอย	3.89	1.14	มีผลค่อนข้างมาก	1
2. เครือข่ายชุมชนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างเครือข่ายชุมชนเป็นประจำ	3.71	1.15	มีผลค่อนข้างมาก	5
3. เครือข่ายชุมชนมีกิจกรรมในการรักษาความสะอาดอย่างต่อเนื่อง	3.81	1.17	มีผลค่อนข้างมาก	3

ตาราง 18 (ต่อ)

ปัจจัย	\bar{x}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
4. ปัญหาการจัดการขยะขนาดเล็กต่าง ๆ สามารถแก้ไขได้โดยเครือข่ายชุมชน	3.87	1.19	มีผลค่อนข้างมาก	2
5. การนำเสนอปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการจัดการขยะเกิดจากการผลักดันของเครือข่ายชุมชน	3.79	1.16	มีผลค่อนข้างมาก	4
รวม	3.81	1.16	มีผลค่อนข้างมาก	

จากตาราง 18 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง เห็นว่า ความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชนในภาพรวม เป็นปัจจัยที่มีผลค่อนข้างมากต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง ($\bar{x} = 3.81$) ทั้งในระดับภาพรวมและรายประเด็น ทั้ง 5 ประเด็น

เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชากรในเขตเทศบาล มีส่วนร่วมจากเครือข่ายชุมชนมีส่วนในการกำหนดนโยบายในการจัดการขยะมูลฝอย มีผลค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 3.89$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมจากปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยขนาดเล็กต่าง ๆ ที่สามารถแก้ไขได้โดยเครือข่ายชุมชน มีผลค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 3.87$) และการมีส่วนร่วมจากเครือข่ายชุมชนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างเครือข่ายชุมชนเป็นประจำ มีผลค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 3.71$)

จากผลการศึกษาในเชิงคุณภาพสามารถนำมาวิเคราะห์ พบว่าความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชนในการกำหนดนโยบาย การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างเครือข่ายชุมชนเป็นประจำ การจัดกิจกรรมในการรักษาความสะอาดอย่างต่อเนื่อง การแก้ไขปัญหาการจัดการขยะขนาดเล็ก และการนำเสนอปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการจัดการขยะมูลฝอยที่มาจากการผลักดันของเครือข่ายชุมชน เป็นปัจจัยที่มีผลค่อนข้างมากต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง อาจมีสาเหตุมาจากการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุงนั้น ได้รับความร่วมมือจากประชาชนและเครือข่ายชุมชนต่าง ๆ ในเขตเทศบาลเมืองขลุง เข้าร่วมกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเป็นจำนวนมากว่าการจัดประชุมประชาคมในเขตเทศบาล โดยไม่คำนึงถึงว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานภาคเอกชนเป็นผู้จัดการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาล

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 19 ผลการทดสอบสมมติฐาน จำแนกตามตัวแปรพื้นฐาน

สมมติฐานการวิจัย	Value	Prob.	ผลการทดสอบ
1. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามเพศ	t – value = -1.621	0.106	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามอายุ	F– value = 2.630	0.050*	ยอมรับสมมติฐาน
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามรายได้	F– value = 1.358	0.248	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามระดับการศึกษา	F– value = 5.930	0.000*	ยอมรับสมมติฐาน
5. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	F– value = 4.458	0.001*	ยอมรับสมมติฐาน

* ระดับนัยสำคัญที่ .05

จากตาราง 19 สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานเมื่อจำแนกตามตัวแปรพื้นฐานในการวิจัยได้ดังนี้

1. สมมติฐานการวิจัยที่ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามเพศ ไม่ยอมรับสมมติฐาน

2. สมมุติฐานการวิจัยที่ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามอายุ ยอมรับสมมุติฐานในระดับนัยสำคัญที่ 0.5

3. สมมุติฐานการวิจัยที่ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามรายได้ ไม่ยอมรับสมมุติฐาน

4. สมมุติฐานการวิจัยที่ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามระดับการศึกษา ยอมรับสมมุติฐานในระดับนัยสำคัญที่ .05

5. สมมุติฐานการวิจัยที่ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ยอมรับสมมุติฐานในระดับนัยสำคัญที่ .05

ตาราง 20 ผลการทดสอบสมมุติฐานของตัวแปรกำหนด

สมมุติฐานการวิจัย	ค่าสหสัมพันธ์	การตีความ	Prob.	ผลการทดสอบ
1. ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการขยะมูลฝอย มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี	0.42	มีความสัมพันธ์ปานกลาง	0.00*	ยอมรับสมมุติฐาน
2. อิทธิพลของผู้นำในการจัดการขยะมูลฝอย มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี	0.47	มีความสัมพันธ์ปานกลาง	0.00*	ยอมรับสมมุติฐาน
3. อุดมการณ์ของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี	0.35	มีความสัมพันธ์ปานกลาง	0.00*	ยอมรับสมมุติฐาน

ตาราง 20 (ต่อ)

สมมุติฐานการวิจัย	ค่าสหสัมพันธ์	การตีความ	Prob.	ผลการทดสอบ
4. ความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี	0.42	มีความสัมพันธ์ปานกลาง	0.00*	ยอมรับสมมุติฐาน

* ระดับนัยสำคัญที่ .05

จากการทดสอบสมมุติฐานของตัวแปรกำหนดอันได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับ อิทธิพลของผู้นำ อุดมการณ์ชุมชน และความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชน โดยการใช้ค่าสหสัมพันธ์ Pearson จะใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าสหสัมพันธ์	การตีความ
0.01-0.25	มีความสัมพันธ์ต่ำ
0.26-0.50	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
0.51-0.75	มีความสัมพันธ์สูง
0.76-1.00	มีความสัมพันธ์สูงมาก

หลังจากวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แล้วในกรณีที่มีค่าสหสัมพันธ์สูงและยอมรับสมมุติฐานที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 แล้ว จะวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุโดยใช้ฐานทางแนวคิดทฤษฎีต่อไป

จากตาราง 20 สามารถสรุปผลการทดสอบสมมุติฐาน ได้ดังนี้

- สมมุติฐานการวิจัยที่ว่า ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการขยะมูลฝอยมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี ยอมรับสมมุติฐานในระดับนัยสำคัญที่ .05
- สมมุติฐานการวิจัยที่ว่า อิทธิพลของผู้นำในการจัดการขยะมูลฝอย มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี ยอมรับสมมุติฐานในระดับนัยสำคัญที่ .05

3. สมมุติฐานการวิจัยที่ว่า อุดมการณ์ของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี ยอมรับสมมุติฐานในระดับนัยสำคัญที่ .05

4. สมมุติฐานการวิจัยที่ว่า ความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี ยอมรับสมมุติฐานในระดับนัยสำคัญที่ .05